

Notitie: Ecologische begeleiding Oranjewoud Festival 2021

Datum: 19 oktober 2021

Veldwerk uitgevoerd door: Gerard Tamminga
Jens Tamminga

Notitie opgesteld door: Gerard Tamminga

Ter afronding van de ecologische begeleiding en gemaakte afspraken hieronder de samenvatting van de activiteiten welke zijn uitgevoerd in 2021.

Algemene afspraak

Afwijkende vorm van rapporteren, na ieder veldbezoek telefonisch informeren en per email zo spoedig mogelijk na inventarisatie. Nadat de laatste inventarisatie is uitgevoerd (zaterdagavond 21 augustus), zal de volledige rapportage worden opgemaakt. Noot: na het laatste telefonisch overleg is besloten om van alle mailwisselingen een samenvatting te maken. Een rapport is niet heilig, veel belangrijker zijn de veldbezoeken, de conclusies hieruit en de afstemming met Enno Feenstra met daarop zijn handelen naar het team Oranjewoud Festival. Naar aanleiding van de veldbezoeken is onderstaande opgesteld.

Overtuin

- Dode boom bij ingang: Vleermuizen zijn vertrokken, bij de twee laatste inspectierondes waren beide ingangen voorzien van spinnenweb wat duidt op 'geen gebruik door vleermuizen/marters'.
- Boom met holte vlak achter de bijenstal: boommarter met jongen, jongen lopen al met ouders door het park, maar komen terug naar hun "nestboom": geen gevolgen, wel aandachtspunt (boom mag niet "uitgelicht" worden en geen activiteiten binnen de 25 meter); Tijdens de ronde op 11 augustus 2021 die ik samen met Enno heb uitgevoerd heeft Enno aangegeven dit deel van de Overtuin niet te gebruiken en dat hier ook geen publiek komt;
- tijdens de ronde heb ik Enno een aantal zeldzame planten aangewezen, Lelietje der Dalen en Salomonszegel en er naar gevraagd deze niet te betreden. Enno heeft aangegeven dat beide soorten, die overigens massaal voorkomen in de Overtuin, niet betreden worden, waardoor het gevolg van groeiplaatsverslechtering voorkomen wordt.
- aangegeven is waarlangs de buis getrokken wordt naar de verzamelwagen op het fietspad, tussen de Overtuin en Landgoed Oranjestein. In de nabijheid waar de slang door het water gaat is in beide oevers geen broedgeval van de ijsvogel, waardoor de slang op de geplande plek door de sloot getrokken kan worden.
- we hebben de plaatsen bekeken waar de avond en nachtelijke activiteiten plaatsvinden (licht en geluid). Tijdens de onderzoeksrondes in en om de Overtuin heb ik in de nabijheid van deze locaties geen bosuil, ransuil, boommarter en vleermuizen aangetroffen. Derhalve kan geconcludeerd worden dat bij het uitvoeren van de genoemde voorstellingen geen verstoring zal optreden van de genoemde soorten.

In de hele overtuin is geen (kraam-)kolonie vleermuizen aangetroffen. Wel zijn foeragerende vleermuizen aangetroffen: laatvlieger, gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis. Alle waargenomen soorten gebruiken de Overtuin als foerageerplek, komen van buiten de Overtuin. Afsproken is dat tijdens de Nacht van het Park opnieuw onderzoeksrondes zullen worden uitgevoerd, waarbij wordt gekeken naar de intensiviteit van het foerageren van de genoemde soorten en mogelijk "nieuwe" soorten.

Landgoed Oranjestein

Op 9 juli heeft er een avondinventarisatie plaatsgevonden op het weiland op Landgoed Oranjestein, waar een avond-/nachtvoorstelling plaatsvindt. Er zijn tijdens de inventarisatieronde geen foeragerende vleermuizen waargenomen. Afgesproken is dat tijdens de Nacht van het Park / tijdens de avond-/nachtvoorstelling opnieuw een onderzoeksrondte zal worden uitgevoerd.

Backstage

In de vorige notitie genoemd: *In holtes nabij en aan het terrein heb ik rosse vleermuis en watervleermuis zien uitvliegen, maar nog niet kunnen vaststellen welke boom, geen gevolgen, wel aandachtspunt, vergelijkbaar met twee jaar terug, de lichten (bouwlampen) dienen van de bomen af te schijnen richting de tent en niet andersom.* Later bleek dat de rosse vleermuis aanwezig was in de oude, dode boom. Maar tijdens de laatste onderzoeksrondte op 9 juli 2021 was deze niet aanwezig, wat ook geldt voor de watervleermuis. Deze laatste soort is een week eerder ook niet aangetroffen, dit is overigens niet vreemd, de watervleermuis is een soort die zicht behoorlijk veel verplaatst.

Ondanks dat er geen soorten meer zijn aangetroffen, blijven de genoemde adviezen van kracht en heeft Enno ook aangegeven de lichten dusdanig op te stellen dat ze van de bomen afschijnen, zoals geadviseerd. Tevens is afgesproken dat tijdens de Nacht van het Park wordt gekeken of genoemde soorten dan wel aanwezig zijn ofwel druk aan het foerageren zijn boven/om het terrein van de Backstage. Tevens wordt dan gekeken naar foerageren van mogelijk “nieuwe” soorten.

Tijdens het festival waren de eerste ruige dwergvleermuizen terug gekeerd en trokken zich niets aan van de lampen welke afgekeerd stonden van de bomen. Vanuit hun schuilplek waren ze alweer volop vrouwtjes aan het lokken, die ik overigens niet heb waargenomen, het was dan ook nog vroeg in het seizoen. Regelmatig vlogen twee mannetjes een rondje, tussen de lampen door, om weer terug te keren naar hun schuilplaats in de bomen.

“Kanaal” achter het museum Belvédère

Deze locatie is bekeken op het voorkomen van krabbescheer, omdat dit een waardplant is van de groene glazenmaker (libelle). De groene glazenmaker is een habitat-richtlijn soort. Er is geen krabbescheer en groene glazenmaker aangetroffen.

Belvédère-toren

Activiteiten op deze locatie kunnen mogelijk een verstoring opleveren van de wespendif en wellicht buizerd. Nadat bij mij bekend was dat hier een activiteit werd georganiseerd zijn er meteen onderzoeksrondes uitgevoerd. De wespendif is aangetroffen, maar niet in de directe nabijheid van de toren. Meerdere keren is het opstijgen en neerdalen van zowel het mannetje als het vrouwtje waargenomen rond de 750 meter ten zuiden van de toren. Tijdens de laatste ronde is bijna op exact dezelfde locatie ook een paartje raaf waargenomen. De activiteiten die plaatsvinden op en rondom de toren hebben met de hoogste waarschijnlijkheid geen gevolgen voor genoemde soorten.

Reigersbosch, naast Landgoed Oranjehoeve

Geen beperkende maatregelen nodig.

Inventarisatieronde Nacht van het Park

Vanaf 22.00 uur heb ik meerdere rondes gemaakt tijdens het festival. Opvallend was het dat er veel minder vleermuizen actief waren dan twee jaar eerder. Of toch niet opvallend? Nu was het veel later in het seizoen, nauwelijks vliegende insecten, dus weinig prooidieren. Twee jaar terug was het Oranjewoud Festival precies in de overlap van twee soorten, de mei- en junikever. Wellicht door de gematigde lichten vlogen toen massaal de kevers in met name de Overtuin. Tijdens de ronde vielen

vele schildjes van de kevers uit de lucht. Sommige bezoekers vroegen zich af wat het was, totdat ik ze kon uitleggen en de vleermuisgeluiden hun kon laten horen.

Dit jaar was het dus minder massaal, maar toch weer meer dan in de eerdere rondes door de Overtuin en Landgoed Oranjestein. In de Overtuin waren de aantallen verdubbeld, met uitzondering van de rosse vleermuis, die is niet waargenomen, wellicht dat de gematigde lichten deze soort teveel waren om hier naar prooien te jagen, terwijl juist de andere soorten op het licht afkwamen, omdat hierdoor ook meer insecten vlogen dan wanneer het licht niet werd vertoond.

Op Landgoed Oranjestein zijn op en rondom de plaats van de muziektent, het toegangspad er naar toe en de directe omgeving geen vleermuizen waargenomen. Voor bij de Oranjerie wel, niet in/uit de Oranjerie, wel vanuit de woning ernaast. Hieruit uitvliegend waargenomen de gewone dwergvleermuis, 3 stuks.

Tijdens het festival, achter op het Landgoed boven de muziektent, weliswaar langs de toppen van de eiken (niet uitgelicht) is de rosse vleermuis volop foeragerend waargenomen. Bij de Oranjerie vlogen volop de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, midden tussen het publiek door en vlak over hun hoofden, niemand merkte het op.

Conclusie en aanbevelingen

De conclusie mag getrokken worden dat andermaal de activiteiten die het Oranjewoud Festival met zich meebrengen, niet verstorend werken richting de vleermuizen. Ook niet wanneer het in dit deel van het jaar georganiseerd wordt. De conclusie kan breder getrokken worden, wanneer het in dit deel van het jaar wordt georganiseerd, met de huidige opzet, het festival nauwelijks verstorend werkt naar zowel flora als fauna in zijn geheel.

Aanbeveling naar 2022. Het Oranjewoud Festival zal in 2022 eerder in het seizoen plaatsvinden. Dit kan mogelijk leiden tot conflicten met de Wet Natuurbescherming, met name de broedvogels. Hierdoor zullen eerder in het seizoen onderzoeksronde moeten worden uitgevoerd, om conflicten te kunnen uitsluiten. Enno heeft aangegeven dat in het najaar 2021 ik geïnformeerd wordt waar in Oranjewoud welke activiteit gepland staan, zodat ik vooraf goed kan afwegen of dit mogelijk al tot een conflict kan leiden met de Wet Natuurbescherming.